Уважаеми колеги,

От името на УС на РК – Варна бих искала да предоставя допълнителна информация във връзка с писмо на Министерството на здравеопазването (МЗ) с изх. № 16-00-61/25.08.2025 г. (приложено). Информацията е съгласувана с юридическия консултант на колегията – адв. Станислав Станев (приложено правно становище).

1. Задължение за двойно обозначаване на цените

То е регламентирано в Закона за въвеждане на еврото в Република България (ЗВЕРБ) и има за цел да гарантира защита на потребителите и избягване на спекулации.

О**т 08.08.2025 г.** всички лечебни заведения са длъжни да обозначават цените на предлаганите медицински услуги едновременно в левове и в евро. Държавата предвижда **гратисен период до 08.10.2025 г.**, в който няма да се налагат санкции за неизпълнение на това изискване. Двойното обозначаване остава задължително **до 08.08.2026 г.**, като следва да се прилага и **при всяка актуализация на цените**.

Важно: В настоящия момент гражданите са изключително сенсибилизирани по темата, което увеличава вероятността от подаване на жалби и сигнали до контролни органи като РЗИ, ИА „Медицински надзор“, НАП и Комисията за защита на потребителите.

Как трябва да се извършва двойното обозначаване?

- Цените трябва да бъдат изписани ясно, четливо и недвусмислено. Двете стойности (в лева и в евро) следва да бъдат **с еднакъв цвят и размер на шрифта**.
- **Обозначаването следва да присъства на всички форми на показване на цена: планове на лечение, касови бележки, ценоразписи, оферти, уебсайтове и др.**
- Задължително е използването на точния фиксиран курс: 1 EUR = 1.95583 BGN.
- Преизчислената сума в евро се закръгля до втория знак след десетичната запетая (съгласно правилата за математическо закръгляване).

Препоръки:

- **Обучение на персонала;**
- **Актуализация на бланки, софтуерни системи и уебсайтове**;
- **Осигуряване на евро банкноти и монети**, тъй като след 01.01.2026 г. рестото следва да се връща само в евро. Повечето банки вече приемат заявки за доставка, като в много случаи сроковете за това са ограничени.

Санкции при неспазване съгласно ЗВЕРБ и съпътстващите подзаконови актове:

Нарушение	Санкция
Липса на двойно обозначаване	Глоба за физически лица: от 200 до 1 000 лв. Имуществена санкция за юридически лица и ЕТ: от 500 до 2 500 лв.
Некоректно преизчисляване (напр. с грешен	Същите санкции; възможни са и

Нарушение	Санкция
курс или завишени стойности)	допълнителни
Повторно нарушение	
	Удвоени санкции

2. Задължения по чл. 98 от Закона за лечебните заведения (ЗЛЗ), в сила от 01.01.2019 г.

Чл. 98. (3) Лечебните заведения са длъжни да поставят на общодостъпни места в сградата си информация относно вида и цената на всички предоставяни услуги, както и начина на заплащане. Тази информация се публикува и на интернет страницата на ЛЗ (ако има такава) или се оповестява по друг обичаен начин, както и на интернет страницата на Министерството на здравеопазването.
(4) Лечебните заведения са длъжни да издават на пациентите финансов документ за всички заплатени от тях суми във връзка с обслужването им.

Тези задължения се отнасят за **всички лечебни заведения**, включително амбулатории за извънболнична помощ, дентални и медико-дентални центрове, независимо от източника на финансиране – НЗОК, застрахователи или частно заплащане.

Необходимо е едновременното изпълнение на три действия:

1. **Поставяне на ценоразпис на общодостъпно място** – например, в приемната. „Общодостъпно“ означава, че пациентите трябва да имат достъп до информацията **без необходимост от съдействие** от персонала. Необходимо е да бъде указан и „начина на заплащане“. Това би могло да означава:
    - кой е източникът на финансиране (НЗОК, застраховка и/или частно);
    - възможностите за плащане (в брой, с карта и/или по банка).
2. **Публикуване на ценоразписа на уебсайта** на лечебното заведение (ако такъв съществува);
3. **Изпращане на ценоразписа до МЗ на e-mail: hospitalpricelist@mh.government.bg**.

Събраната информация се публикува на уебсайта на МЗ (публични регистри > лечебни заведения > ценоразпис > област Варна) и е **достъпна за всички граждани и институции**.

Ценоразписите се попълват в елементарна **таблица във формат Excel**, която може да бъде изтеглена от сайта на РК – Варна.

Към момента МЗ не е публикувало методически указания за попълване на тази таблица, поради което няма единен „правилен“ формат. Всеки ЛДМ може да разгледа вече предадените и приети от системата ценоразписи и да се увери, че те са структурирани по различен начин и със свободен текст.

Липсата на хомогенност на данните прави невъзможно анализирането им по електронен път. Ръчното сравняване на цените между различните лечебни заведения е трудно, но напълно възможно.

Допълнителни пояснения:

- В лист „Info hospital“ се попълват данните на лечебното заведение. „Рег. №“ е номерът от удостоверението на РЗИ; „Електронен адрес“ – уебсайтът на ЛЗ; „Общодостъпно място“ – напр. приемна; „Финансови документи“ – фактура и/или касов бон.
- В лист „Hospital PriceList“ се попълват конкретните цени. Първата колона „Код от информационната система на ЛЗ“ не изисква кода по КСМП. Ако конкретното ЛЗ има своя вътрешна номерация на процедурите, тя може да бъде попълнена тук, ако не - колоната остава празна. Процедурите/дейностите може да се обозначават с кодове по КСМП (ако така е изготвен ценоразписа на конкретното ЛЗ) или със свободен текст;
- В колоната „НЗОК“ може да се попълни сумата, която НЗОК заплаща за тази процедура;
- Предполага се, че колоната „МЗ“ касае ЛЗ, финансирани от МЗ;
- Таблицата предлага автоматично преизчисляване от левове в евро и обратното - от евро в левове, чрез макроси. Необходимо е при отваряне на файла да се избере “Enable macros”. Ако системата не пита изрично за това, значи вече са разрешени;
- Таблицата позволява попълване на плаващи цени, например „100-200“, но тогава преизчисляването в другата валута трябва да стане ръчно.

Важно: Всяка промяна в ценоразписа следва да бъде публикувана най-малко 7 дни преди влизането ѝ в сила, както на интернет страницата на ЛЗ (ако има), така и на сайта на МЗ. **В настоящата ситуация честата промяна на цените най-вероятно ще направи лошо впечатление на институциите.**

Неизпълнението на задълженията по чл. 98 от Закона за лечебните заведения (ЗЛЗ) подлежи на административна санкция.

При установяване на нарушение е възможно първата мярка да бъде **издаване на предписание**, но може и да бъде наложена санкция на основание **чл. 115** (за ЛЗ за извънболнична помощ) **или по чл. 116к** (за други ЛЗ) от ЗЛЗ, както следва:

Чл. 115.(1) Който извършва дейност по извънболнична медицинска помощ в нарушение на разпоредбите на този закон или на нормативните актове по прилагането му, се наказва с глоба от 1000 до 3000 лв., ако не подлежи на по-тежко наказание. ***(****3) Когато нарушението по ал. 1 е извършено от юридическо лице, се налага имуществена санкция от 2000 до 5000 лв.*

Чл. 116к. (1) Който наруши разпоредбите на този закон или на нормативен акт по прилагането му извън случаите по чл. 115 - 116и, се наказва с глоба в размер от 300 до 1000 лв., а при повторно извършване на същото нарушение - с глоба в размер от 1500 до 3000 лв.
(2) Когато нарушението по ал. 1 е извършено от едноличен търговец, се налага имуществена санкция в размер от 500 до 1000 лв., а при повторно извършване на същото нарушение - имуществена санкция в размер от 1500 до 3000 лв.
(3) Когато нарушението по ал. 1 е извършено от юридическо лице, се налага имуществена санкция в размер от 1500 до 3000 лв., а при повторно извършване на същото нарушение - имуществена санкция в размер от 3000 до 5000 лв.

Чл. 118.
Установяването на нарушенията, издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления се извършват съгласно разпоредбите на Закона за административните нарушения и наказания.

До момента БЗС няма информация за дентални ЛЗ, санкционирани по този член. Съдебната практика касае медицински център от Варна (приложено съдебно решение на Варненския районен съд от 2022 г., потвърдено от Административния съд. Санкцията е наложена, въпреки че ЛЗ е публикувало ценоразписа си веднага след установяването на нарушението.)

Съгласно **правното становище на адв. Станислав Станев**, *„в случай на административнонаказателно производство, съответното лечебно заведение, подготвяйки своята защита, следва да обърне специално внимание на въпросите, свързани с давността, тъй като нормата е в сила от 01.01.2019 г.“*.

На уебсайта на РК – Варна www.bzsrkvarna.com > съобщения **са достъпни следните ресурси:**

- Писмо от зам.-министър Явор Пенчев с изх. № 16-00-61/25.08.2025 г.;
- Правно становище на адв. Станев;
- Съдебно решение по дело, свързано с чл. 98 от ЗЛЗ;
- Таблица, предназначена за изпращане към МЗ, съгласно изискванията.

С уважение,
д-р Светослава Стефанова
председател на УС на РК – Варна

02.10.2025 г.